

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 2P/210/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8519201622
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Danko Majdáková
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2020:8519201622.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Stará Ľubovňa sudkyňou Mgr. Dankou Majdákovou v rodinnoprávnej veci starostlivosti súdu o maloletú: N. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L. M., A. U. XXXX/XX, , zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa, dieťa rodičov, otec: R. H., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom Q. XX, matka: T. H., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom L. M., A. U. XXXX/XX, v konaní o návrhu matky na zvýšenie výživného takto

rozhodol:

I. M e n í sa rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 4P/164/2013 zo dňa 4.2.2014 v časti výživného pre maloletú N. H., nar. XX.XX.XXXX tak, že toto výživné sa z v y š u j e zo strany otca R. H., nar. XX.X.XXXX zo sumy 45 eur mesačne na sumu 150 eur mesačne, ktoré výživné je otec povinný uhrádzať vždy do 16-tého dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám matky T. H., počnúc dňom 26.11.2019.

II. Dĺžné výživné za obdobie od 26.11.2019 do 29.2.2020 v celkovej výške 332,50 eur sa otcovi povoľuje splácať v pravidelných mesačných splátkach po 50 eur spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok pri nezaplatení čo i len jednej splátky.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Matka mal. dieťaťa (ďalej len navrhovateľka) sa návrhom doručeným súdu dňa 28.11.2019 domáhala zmeny rozsudku tunajšieho súdu sp. zn. 4P/164/2013 zo dňa 4.2.2014, a to zvýšenia výživného pre mal. dcéru N. zo sumy 45 eur mesačne na sumu 150 eur mesačne. Návrh odôvodnila tým, že v čase pôvodného rozhodnutia dcéra navštevovala 7. ročník základnej školy, v súčasnosti je žiačkou X. ročníka Obchodnej akadémie v Starej Ľubovni. Navrhovateľke bol priznaný plný invalidný dôchodok. Navrhovateľka o otcovi maloletej nemá informácie, vie že by mal byť držiteľom živnostenského oprávnenia. V závere uviedla, že od poslednej úpravy výživného nastala podstatná zmena pomerov tak na strane maloletej, ako aj na strane oboch rodičov, preto navrhla návrhu vyhovieť. K návrhu pripojila rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 4P/164/2013 a oznámenie sociálnej poisťovne.

2. Súd uznesením č.k. 2P/210/2019-13 zo dňa 28.11.2019 ustanovil maloletej kolízneho opatrovníka Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa.

3. Súd poučil účastníkov konania o ich procesných právach a povinnostiach, otca a kolízneho opatrovníka vyzval, aby sa k návrhu, ktorý im súčasne doručil, vyjadrili.

4. Otec dieťaťa návrh, poučenia a výzvu súdu na vyjadrenie prevzal dňa 6.12.2019. Napriek výzve súdu sa k návrhu nevyjadril, dňa 15.1.2020 doložil súdu výplatné pásky za obdobie od 07/2019 do 11/2019 a čestné prehlásenie.

5. Pojednávania, vytyčeného na deň 9.3.2020 sa otec dieťaťa nezúčastnil, napriek tomu, že predvolanie mu bolo doručené dňa 24.1.2020, jeho neúčast' ospravedlnila sestra, z dôvodu pobytu v zahraničí, preto súd v súlade s § 180 C.s.p. pojednával v neprítomnosti otca dieťaťa.

6. Matka na pojednávaní na podanom návrhu trvala, uviedla, že od poslednej úpravy výživného sa pomery tak na strane mal. dcéry, ako aj jej zmenili. Má podstatne vyššie náklady na starostlivosť o maloletú, keďže študuje na strednej škole ako v čase, keď navštevovala základnú školu. V súčasnosti sú vo výške cca 350 eur mesačne. Jej sa zhoršil zdravotný stav, v dôsledku čoho jej bol priznaný plný invalidný dôchodok, ktorý poberá vo výške 356 eur mesačne. Okrem toho, aby mala z čoho uhrádzať náklady, pracuje na mestskom úrade ako upratovačka, kde dosahuje príjem cca 400 eur mesačne a upratuje aj na základnej umeleckej škole, kde zarobí cca 50 eur mesačne. Zvýšili sa jej aj náklady na bývanie, ktoré sú vo výške cca 300 eur mesačne. Okrem mal. N. má ešte 3 vyživovacie povinnosti k deťom, ktoré sú už plnoleté, avšak naďalej študujú vysokú alebo strednú školu.

7. Kolízny opatrovník na pojednávaní navrhol výživné pre mal. N. zvýšiť podľa návrhu matky, uviedol, že od poslednej úpravy výživného sa odôvodnené potreby dieťaťa zvýšili a podľa vyčíslenia matky predstavujú sumu 350 eur mesačne. Podľa zistení kolízneho opatrovníka, otec dieťaťa v čase keď bol s ním vykonávaný pohovor bol nezamestnaný, avšak súhlasil so zvýšením výživného na sumu 100 až 120 eur mesačne, v súčasnosti by mal pracovať v Nemecku.

8. Súd vykonal dokazovanie výsluchom matky a kolízneho opatrovníka, oboznámil sa s obsahom listinných dôkazov tvoriacich obsah spisu, ako aj s obsahom spisu 4P/164/2013, týkajúci sa starostlivosti súdu o mal. dieťa, na základe čoho ustálil nasledovný skutkový stav:

9. Rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 4P/164/2013-87 zo dňa 4.2.2014, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 28.2.2014 bola prvým výrokom schválená rodičovská dohoda, na základe ktorej došlo k zvýšeniu výživného pre mal. N. zo sumy 26,56 eur mesačne na sumu 45 eur mesačne počnúc dňom 1.1.2014. Druhým výrokom bolo vyčíslené dlžné výživné, tretím výrokom bolo v prevyšujúcej časti konanie zastavené a štvrtým výrokom súd vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

10. V čase poslednej úpravy výživného matka pracovala ako upratovačka Mestského úradu Stará Ľubovňa s príjmom vo výške 422,23 eur, poberala čiastočný invalidný dôchodok v sume 143,20 eur a prídavky na deti v sume 92,40 eur.

11. V súčasnosti je matka dieťaťa naďalej zamestnankyňou Mestského úradu Stará Ľubovňa, pracuje ako upratovačka s príjmom cca 400 eur mesačne. Okrem toho pracuje ako upratovačka Základnej umeleckej školy Jána Melkoviča Stará Ľubovňa s čistým príjmom 52,83 eur mesačne. Od septembra 2019 má priznaný plný invalidný dôchodok v sume 356,60 eur. Poberá rodinné prídavky na 4 deti v sume 99,80 eur mesačne. Spolu s deťmi býva v podnájme v dvojizbovom nájomnom byte. Celkové mesačné náklady na chod domácnosti má v sume cca 300 eur (nájom 228 eur, elektrina 45 eur, plyn 10 eur, internet a TV 20 eur). Má zdravotné problémy, v dôsledku čoho jej bol priznaný plný invalidný dôchodok, na lieky mesačne minie 60 až 70 eur.

12. Otec mal. N. v čase poslednej úpravy výživného pracoval v spoločnosti NOVESTA, a.s. Bardejov s čistou mzdou 371,10 eur mesačne.

13. V súčasnosti otec mal. dieťaťa podľa zistení kolízneho opatrovníka pracuje v Nemecku. V období od 26.3.2013 do 30.11.2019 bol zamestnancom spoločnosti Vulkan Partizánske a.s. Partizánske s čistým mesačným príjmom za rok 2019 v sume 791,57 eur. Býval pri sestre v Partizánskom, ktorej na chod domácnosti prispieval sumou 200 eur mesačne. Ďalšie náklady vyčísliť pred kolíznym opatrovníkom ako Quatro 60 eur a mobil 7 eur. Na adrese trvalého pobytu býva jeho ďalšia sestra, ktorej na chod domácnosti neprispieva.

14. V čase poslednej úpravy mal. N. navštevovala 5. ročník základnej školy. V súčasnosti navštevuje X. ročník Obchodnej akadémie Stará Ľubovňa, bilingválnu triedu. Náklady na jej starostlivosť vyčíslila matka pred kolíznym opatrovníkom sumou cca 350 eur mesačne (strava - 100 eur, ošatenie - 10 eur, hygienické potreby - 15 eur, aktivity vo voľnom čase - 10 eur, školské potreby - 20 eur, ZRPŠ - 20 eur, školské výlety - 40 eur, vreckové - 30 eur, bývanie - 60 eur, lieky pri bežných ochoreniach - 2 eura, lieky predpísané odborným lekárom - 30 eur, športové potreby - 5 eur, kredit - 5 eur).

15. Obaja rodičia majú ešte tri vyživovacie povinnosti k plnoletým deťom, ktoré študujú, a to H., E. a T.. Otec výživné platí podľa rozhodnutia súdu H. 85 eur mesačne, E. 75 eur mesačne a T. 50 eur mesačne. Otec sa o mal. N. nezaujíma, nenavštevuje ju, okrem súdom stanoveného výživného na jej výživu ničím neprispieva. Dlh na výživnom nemá.

Na základe takto zisteného skutkového stavu súd právne uzatvára:

16. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine (ďalej len ZoR), plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

17. Podľa § 62 ods. 2 ZoR obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

18. Podľa § 62 ods. 3 ZoR každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

19. Podľa § 75 ods. 1 ZoR pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

20. Podľa § 78 ods. 1 ZoR dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

21. Podľa § 78 ods. 2 ZoR ak dôjde k zrušeniu alebo zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia.

22. Podľa § 78 ods. 3 ZoR pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

23. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len C.m.p.) na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

24. Podľa § 217 ods. 1 prvá veta Civilného sporového poriadku (ďalej len C.s.p.) pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

25. Podľa § 230 C.s.p. ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

26. Podľa § 121 C.m.p. rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Právne posúdenie veci:

27. Predmetom konania je návrh matky na zvýšenie výživného na mal. N. zo sumy 45 eur mesačne na sumu 150 eur mesačne.

28. Naposledy bolo o výživnom pre mal. N. právoplatne rozhodnuté vo februári 2014 teda pred viac ako 6 rokmi.

29. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom trvá do času kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Táto schopnosť závisí od toho, kedy sa dieťa stáva spôsobilým uhrádzať svoje odôvodnené potreby z odmeny za vlastnú prácu takej povahy, ktorá zodpovedá jeho fyzickým a duševným predpokladom a potrebám spoločnosti.

30. Je nesporné, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Výživné má vždy prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri určení výšky výživného sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti, schopnosti, ako aj majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané nielen subjektívnymi vlastnosťami.

31. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení hmotnoprávnou podmienkou toho, aby súd mohol o veci opakovane rozhodnúť (znižovať, resp. zvyšovať výživné pre dieťa) je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Avšak len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia rozsudku.

32. Matka mal. dieťaťa odôvodňuje potrebu zvýšenia výživného jej nástupom na strednú školu a tým, že sa jej podstatne zvýšili náklady nielen na starostlivosť o mal. N., ale aj náklady na bývanie a chod domácností.

33. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že od poslednej úpravy výživného, t.j. od februára 2014 došlo k zmene pomerov tak na strane rodičov, ako aj na strane mal. N.. Matke sa zhoršil zdravotný stav, v dôsledku čoho jej bol priznaný plný invalidný dôchodok. Otec dieťaťa zmenil zamestnanie. V súčasnosti pracuje v zahraničí, kde podľa názoru súdu dosiahne podstatne vyšší príjem ako u predchádzajúceho zamestnávateľa, ktorý mal v priemere v sume cca 800 eur, teda vyšší ako v čase poslednej úpravy výživného, kedy dosahoval príjem 371,10 eur. Mal. N. nastúpila na strednú školu, čo samo o sebe predstavuje vyššie náklady ako na základnej škole. Od poslednej úpravy výživného uplynula už dosť dlhá doba, viac ako 6 rokov. Mal. N. vyrástla a úmerne veku sa podstatne zvýšili náklady spojené s uspokojovaním jej odôvodnených hmotných potrieb, ako je ošatenie, obuv, jedlo, ale aj školské potreby a pod. Maloletá má okrem toho zdravotné problémy, s čím súvisia náklady na lieky predpisované odborným lekárom.

34. Za daného stavu má súd za to, že je potrebné výživné pre mal. N. zvýšiť. Súd pri rozhodovaní o zvýšení výživného zohľadnil potreby mal. N., ako aj možnosti a schopnosti povinného - otca a má za to, že suma 150 eur mesačne zodpovedá uvedeným kritériám. Matka náklady na starostlivosť o mal. N. vyčíslila sumou cca 350 eur mesačne. Súd má za to, že táto suma je vzhľadom na vek, zdravotný stav a záujmy maloletej primeraná. Otec príjem, ktorý dosahuje za prácu vykonávanú v Nemecku nepreukázal. Súd má za to, že tento príjem bude podstatne vyšší ako dosahoval u predchádzajúceho zamestnávateľa (cca 800 eur mesačne).

35. V zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine je pri každom rozhodovaní o vyživovacej povinnosti povinného voči dieťaťu rozhodujúci príjem, ktorý by rodič reálne mohol dosahovať a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje. Ak sa tvrdený príjem javí ako nepravdivý, je povinnosťou súdu prihliadnuť na celkové majetkové pomery a tzv. potencialitu príjmov, t.j. k jeho zjavne nevyužitým schopnostiam. Súd má za to, že otec maloletej je objektívne schopný dosahovať príjem dostatočný pre plnenie vyživovacej povinnosti voči mal. N. v rozsahu 150 eur mesačne, pretože disponuje takými schopnosťami a skúsenosťami, ktoré by mohol adekvátne zúročiť. Výdavky, či iné náklady nie je samo o sebe možné z hľadiska plnenia vyživovacej povinnosti zohľadňovať, nakoľko výživné má prednosť pred všetkými ostatnými výdavkami rodičov, a taktiež nie je možné pri určení výšky výživného zohľadňovať bežné náklady na domácnosť (ktoré sú na strane oboch rodičov). Keďže plnenie vyživovacej povinnosti je prvoradou zákonnou povinnosťou rodičov, rodič je povinný plne rešpektovať vyživovaciu povinnosť a svoje výdavky usmerniť tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti nebolo ohrozené. Súd poznamenáva, že je povinnosťou druhého rodiča, ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti, teda otca, aby hľadal všetky možnosti, svoje rezervy tak, aby svojmu dieťaťu poskytol stanovený rozsah vyživovacej povinnosti (150 eur mesačne), ktorý podľa názoru súdu zodpovedá odôvodneným potrebám mal. dieťaťa.

36. Súd dáva do pozornosti rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 4Tdo 250/12 z 18.4.2012, z ktorého okrem iného vyplýva, že splodenie dieťaťa nie je šport ani zábava, aj keď sa to na začiatku niektorým jedincom tak zdá. V skutočnosti budúci rodič splodením dieťaťa preberá na seba povinnosť a zodpovednosť, ktorá ho bude sprevádzať po celý ďalší život, niekedy až do jeho vlastnej smrti. Preto je dôležité, aby sa choval tak, aby svojím záväzkom a povinnosťami dokázal vždy a za každých okolností čeliť.

37. Počiatok zvýšenia vyživovacej povinnosti súd určil odo dňa podania návrhu v zmysle § 77 ods. 1 Zákona o rodine, keďže nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by mal priznať výživné pred dňom doručenia návrhu na súd, t.j. pred dňom 26.11.2019.

38. Súd zároveň zaviazal otca mal. dieťaťa zaplatiť dlžné výživné za obdobie od 26.11.2019 do 29.2.2020 vo výške 332,50 eur, ktoré povolil otcovi v zmysle § 232 ods. 4 C.s.p. splácať v pravidelných mesačných splátkach po 50 eur spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhody splátok pri nezaplatení čo i len jednej splátky.

39. Súd pri výpočte dlžného výživného vychádzal zo zvýšeného priznaného mesačného výživného 150 eur, čo za uvedené obdobie činí sumu 475 eur (11/2019 - 5 dní 25 eur, 12/2019-2/2019 3x150eur). Matka uviedla, že otec dlh na výživnom nemá a za uvedené obdobie platil mesačne po 45 eur, čo činí 142,50 eur (11/2019 - 5 dní 7,50 eur, 12/2019-2/2019 3x45eur). Teda dlžné výživné za uvedené obdobie činí 332,50 eur (nárok 475 eur - úhrada 142,50 eur).

40. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 C.m.p., v zmysle ktorého, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti prvému výroku, ktorým bola schválená rodičovská dohoda odvolanie nie je prípustné (§ 122 C.m.p.)

Proti ostatným výrokom tohto rozsudku je prípustné odvolanie (§ 355 ods. 1 C.s.p.).
Odvolanie môže podať účastník, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.).

Prokurátor môže podať odvolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 361 ods. 1 C.s.p.).

Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 362 ods. 1 C.s.p.).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolať možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolať dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. (§ 62 ods. 1,2 C.m.p.)

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy. (§ 63 C.m.p.)

Odvolať proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 C.m.p.).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie v časti, v ktorej bola upravená starostlivosť o maloleté dieťa, styk s maloletým dieťaťom alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému dieťaťu, oprávnený môže podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa § 370 a nasl. Civilného mimosporového poriadku.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie v časti, ktorým bola upravená peňažná povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku. Exekúciu možno vykonať zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, príkazom pohľadávky, predajom hnuiteľných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu.